

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 130/18

Λουξεμβούργο, 13 Σεπτεμβρίου 2018

Απόφαση στις συνεδिकाσθεισες υποθέσεις C-54/17,
Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato («AGCM») κατά Wind Tre
SpA και C-55/17, AGCM κατά Vodafone Italia Spa

Η εμπορία καρτών SIM με προεγκατεστημένες και εκ των προτέρων ενεργοποιημένες υπηρεσίες των οποίων η χρήση υπόκειται σε χρέωση συνιστά αθέμιτη επιθετική εμπορική πρακτική, εφόσον προηγουμένως δεν έχουν παρασχεθεί σχετικές πληροφορίες στους καταναλωτές

Η συμπεριφορά αυτή συνιστά, ιδίως, «παροχή μη παραγγελθέντων» ως προς την οποία μπορούν να επιβληθούν κυρώσεις από εθνική αρχή διαφορετική από εκείνη που προβλέπει το δίκαιο της Ένωσης στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Το 2012, η Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (ιταλική Αρχή προστασίας του ανταγωνισμού και της αγοράς, «AGCM») επέβαλε πρόστιμα στις εταιρίες Wind Telecomunicazioni (νυν Wind Tre) και Vodafone Omnitel (νυν Vodafone Italia) λόγω της εμπορίας καρτών SIM (Subscriber Identity Module) με προεγκατεστημένες και εκ των προτέρων ενεργοποιημένες υπηρεσίες πλοηγώσεως στο διαδίκτυο και τηλεφωνητή, τα έξοδα χρήσεως των οποίων χρεώνονταν στον χρήστη εφόσον αυτός δεν είχε ζητήσει ρητώς την απενεργοποίησή τους. Η AGCM προσήπτε στις δύο εταιρίες αυτές ότι δεν παρείχαν προηγούμενη και κατάλληλη πληροφόρηση στους καταναλωτές σχετικά με την προεγκατάσταση και των εκ των προτέρων ενεργοποίηση των υπηρεσιών αυτών, καθώς και σχετικά με το κόστος τους. Η υπηρεσία πλοηγώσεως στο διαδίκτυο μπορούσε μάλιστα να έχει ως αποτέλεσμα την πραγματοποίηση συνδέσεων εν αγνοία του χρήστη, ιδίως μέσω των εφαρμογών που είναι γνωστές ως «always on» (μονίμως ενεργοποιημένες).

Κατόπιν προσφυγών της Wind Tre και της Vodafone Italia, το Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (περιφερειακό διοικητικό πρωτοδικείο Λατίου, Ιταλία) ακύρωσε τις αποφάσεις της AGCM κρίνοντας ότι η επιβολή τέτοιων κυρώσεων ενέπιπτε στην αρμοδιότητα άλλης αρχής, και συγκεκριμένα της Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (ρυθμιστική αρχή επικοινωνιών, «AGCom»).

Το Consiglio di Stato (Συμβούλιο της Επικρατείας, Ιταλία), το οποίο επιλήφθηκε των υποθέσεων αυτών κατόπιν εφέσεως κατά των πρωτόδικων αποφάσεων, υπέβαλε προκαταρκτικά ερωτήματα στην ολομέλειά του. Με αποφάσεις που εξέδωσε το 2016, η ολομέλεια αποφάνθηκε ότι, κατά το ιταλικό δίκαιο, η αρμοδιότητα επιβολής κυρώσεων για την παράβαση και μόνο της υποχρεώσεως παροχής πληροφοριών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών ανήκει στην AGCom, ενώ η αρμοδιότητα επιβολής κυρώσεων για «επιθετική εμπορική πρακτική υπό οποιεσδήποτε περιστάσεις» (όπως, μεταξύ άλλων, για «παροχή μη παραγγελθέντων») ανήκει στην AGCM, συμπεριλαμβανομένων των πρακτικών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών¹.

Το Consiglio di Stato έχει πάντως αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα της ερμηνείας που δόθηκε από την ολομέλειά του με το δίκαιο της Ένωσης. Ως εκ τούτου, αποφάσισε να υποβάλει προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία, αφενός, της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές² (σκοπός της οποίας είναι η εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας του συνόλου

¹ Η ολομέλεια του Consiglio di Stato έλαβε υπόψη τη διαδικασία λόγω παραβάσεως που κίνησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά της Ιταλικής Δημοκρατίας λόγω παραλείψεως μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές σε σχέση με τον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

² Οδηγία 2005/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2005, για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά και για την τροποποίηση της οδηγίας 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών 97/7/ΕΚ, 98/27/ΕΚ και 2002/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

των καταναλωτών) και, αφετέρου, της νομοθεσίας της Ένωσης στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών [και πιο συγκεκριμένα της «οδηγίας-πλαίσιου»³ και της οδηγίας «περί καθολικής υπηρεσίας»⁴, οι οποίες έχουν ως σκοπό να εξασφαλιστεί η διάθεση προσβάσιμων στο κοινό υπηρεσιών καλής ποιότητας μέσω πραγματικού ανταγωνισμού και πραγματικής δυνατότητας επιλογής, αναθέτοντας στις εθνικές κανονιστικές αρχές («ΕΚΑ») –στην Ιταλία, στην AGCom– το καθήκον να διασφαλίζουν υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών στον ειδικό τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών]. Ειδικότερα, το Consiglio di Stato ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν η επίμαχη συμπεριφορά των παρόχων υπηρεσιών τηλεφωνίας μπορεί να χαρακτηριστεί ως «παροχή μη παραγγελλθέντων» ή, γενικότερα, ως «επιθετική εμπορική πρακτική», κατά την έννοια της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, και αν η νομοθεσία της Ένωσης στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση δυνάμει της οποίας μια «παροχή μη παραγγελλθέντων» εμπίπτει στην οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, με συνέπεια η ΕΚΑ να μην είναι αρμόδια προς επιβολή κυρώσεων για μια τέτοια συμπεριφορά.

Με τη σημερινή του απόφαση, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η ζήτηση ορισμένης υπηρεσίας πρέπει να αποτελεί ελεύθερη επιλογή εκ μέρους του καταναλωτή. Επομένως, **εφόσον ο καταναλωτής δεν έχει λάβει πληροφορίες ούτε σχετικά με το κόστος των υπηρεσιών ούτε όσον αφορά αυτή καθαυτήν την προεγκατάσταση και εκ των προτέρων ενεργοποίησή τους στην αγορασθείσα κάρτα SIM** (στοιχείο που οφείλει να ελέγξει το αιτούν δικαστήριο) **δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι έχει επιλέξει ελεύθερα την παροχή των υπηρεσιών αυτών**. Άνευ σημασίας στο πλαίσιο αυτό είναι το γεγονός ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, η χρήση των υπηρεσιών απαιτούσε μια ενσυνείδητη ενέργεια εκ μέρους του καταναλωτή. Ομοίως, άνευ σημασίας είναι το γεγονός ότι ο καταναλωτής είχε τη δυνατότητα να ζητήσει ή να προβεί ο ίδιος στην απενεργοποίηση των υπηρεσιών αυτών, δεδομένου ότι δεν είχε προηγουμένως ενημερωθεί για την ύπαρξή τους.

Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι, μολονότι εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να προσδιορίσει ποια είναι η τυπική στάση του μέσου καταναλωτή σχετικώς, δεν είναι προφανές ότι ο μέσος αγοραστής καρτών SIM μπορεί να έχει επίγνωση του ότι αυτή περιλαμβάνει προεγκατεστημένες και εκ των προτέρων ενεργοποιημένες υπηρεσίες, οι οποίες είναι δυνατόν να προκαλέσουν πρόσθετα έξοδα, ή του ότι διάφορες εφαρμογές ή η ίδια συσκευή είναι δυνατόν να συνδεθούν στο διαδίκτυο εν αγνοία του, ούτε ότι διαθέτει επαρκείς τεχνικές γνώσεις ώστε να απενεργοποιήσει μόνος του τις υπηρεσίες αυτές ή τις αυτόματες συνδέσεις μέσω της συσκευής του.

Από τα ανωτέρω το Δικαστήριο συνάγει ότι, με την επιφύλαξη των στοιχείων που πρέπει να ελέγξει το εθνικό δικαστήριο, **συμπεριφορές όπως αυτές που προσάπτονται στους συγκεκριμένους παρόχους υπηρεσιών τηλεφωνίας συνιστούν «παροχή μη παραγγελλθέντων» και, επομένως, σύμφωνα με την οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, αθέμιτη –και, ειδικότερα, επιθετική– πρακτική υπό οποιεσδήποτε περιστάσεις**.

Επιπλέον, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι **δεν υφίσταται σύγκρουση μεταξύ των διατάξεων της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές και της οδηγίας «περί καθολικής υπηρεσίας» όσον αφορά τα δικαιώματα των τελικών χρηστών**. Πράγματι, η δεύτερη οδηγία επιβάλλει στον πάροχο υπηρεσιών την υποχρέωση να παρέχει ορισμένες πληροφορίες με τη σύμβαση, ενώ η πρώτη οδηγία ρυθμίζει συγκεκριμένες πτυχές αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, όπως η «παροχή μη παραγγελλθέντων». Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι το δίκαιο της Ένωσης δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση δυνάμει της οποίας μια «παροχή μη παραγγελλθέντων» πρέπει να εκτιμάται με γνώμονα τις διατάξεις της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, με συνέπεια,

---

και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) 2006/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ 2005, L 149, σ. 22).

³ Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία-πλαίσιο) (ΕΕ 2002, L 108, σ. 33), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/140/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 337, σ. 37 και διορθωτικό ΕΕ 2013, L 241, σ. 8).

⁴ Οδηγία 2002/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία καθολικής υπηρεσίας) (ΕΕ 2002, L 108, σ. 51), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/136/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 337, σ. 11).

δυνάμει της εν λόγω ρυθμίσεως, η ΕΚΑ, κατά την έννοια της «οδηγίας-πλαισίου», να μην είναι αρμόδια προς επιβολή κυρώσεων για μια τέτοια συμπεριφορά.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582